Region Stockholm

33

# Yttrande över motion 2021:71 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra

HSN 2021-2612

Hälso- och sjukvårdsnämnden
*Hälso- och sjukvårdsförvaltningen*
*Kvalitet och patientsäkerhet.*
Pernilla Nordqvist

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-03-17

HSN 2021-2612

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

# Yttrande över motion 2021:71 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra

## Ärendebeskrivning

Rotel II – Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln har remitterat motion 2021:71 till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
SKR Svar på motion 41: Förbjud omskärelse av friska pojkar
Motion 2021:71 av Britt-Mari Canhasi och Leonid Yurkovskiy (båda SD)

## Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2021:71 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

## Förvaltningens motivering till förslaget

*Bakgrund*
En av Sverigedemokraterna inlämnad motion 2019 om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra avslogs med hänvisning till ställningstagande från Sveriges kommuner och regioner (SKR) om att omskärelse på icke medicinsk grund inte står i strid med barnkonventionen. I avslaget hänvisades även till den då pågående barnkonventionsutredningen. Denna utredning har nu lämnat sin rapport och med utgångspunkt från slutsatserna i denna har nu en ny motion lämnats in från Sverigedemokraterna.

I Region Stockholm är omskärelse av pojkar på icke-medicinska grunder upphandlad och utförs av en leverantör. I samband med den senaste upphandlingen höjdes egenavgiften till 1 500 kronor.

*Överväganden*
Barnkonventionsutredningen lyfter i sina slutsatser fram att det kan finnas anledning att se över ställningstaganden kring omskärelse av pojkar med utgångspunkt bland annat från att det kan finnas ny forskning av betydelse för ingreppet. De ställningstaganden från Socialstyrelsen och SKR som nu gällande nationella rekommendation baseras på gjordes innan Barnkonventionen i januari 2020 blev lag. Den senaste rekommendationen från SKR är från 2019 och något nytt ställningstagande från SKR är inte på gång för tillfället.

Frågor runt icke medicinskt motiverad omskärelse av pojkar berör såväl legala, etiska samt medicinska aspekter och är inte i huvudsak en regional fråga att hantera. Regionerna har en gemensam organisation för samverkan runt kunskapsstyrning. I den finns regionala företrädare, experter och professionella representanter från hela landet. Kontaktvägar är etablerade med myndigheter och departement via SKR.

*Ekonomiska konsekvenser*
Föreslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser.

*Konsekvenser för patientsäkerhet*
Icke medicinskt motiverad omskärelse av pojkar är en religiöst baserad sedvänja. Om omskärelsen sker av annan än medicinskt skolad person riskerar fler komplikationer uppstå.

*Konsekvenser för jämlik och jämställd vård*
Icke medicinskt motiverad omskärelse av pojkar berör endast barn av manligt kön.

*Miljökonsekvenser*
Förslag till beslut väntas inte få några konsekvenser för miljön.

*Administrativa konsekvenser*
Förslag till beslut väntas inte medföra några administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Johan Bratt
Avdelningschef

**Beslutet ska skickas till**
Regionstyrelsen

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-03-17

Sveriges Kommuner och Landsting

**MOTIONSSVAR**

Vårt ärendenr:
19/01274

2019-11-27

Avdelningen för vård och omsorg
Olle Olsson

***Motion 41***

# Svar på motion 41*:* Förbjud omskärelse av friska pojkar

## Förslag till beslut

Motionen anses besvarad.

## Motionen

Håkan Lösnitz (SD) ombud för Västra Götalandsregionen anför att lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar behöver ändras till följd av att barnkonventionen blir svensk lag. Motionären föreslår kongressen besluta:

- att SKL arbetar aktivt för att Barnkonventionen efterlevs och att inga pojkar omskärs utan medicinska skäl.
- att SKL arbetar för att lagen om omskärelse, lag 2001:299 tas bort ur svensk lagstiftning då den är ett direkt brott mot barnkonventionen.

## Beskrivning

FN:s konvention om barnets rättigheter slår fast att barnet har rätt till integritet (artikel 16), rätt till bästa möjliga uppnåeliga hälsa (artikel 24) och att lämpliga åtgärder ska vidtas för att avskaffa skadliga sedvänjor som kan äventyra barnets hälsa (artikel 24.3).

FN:s generella kommentar (nr 15) till artikel 24 ger ingen vägledning i att tolka vad som räknas som skadliga sedvänjor eftersom artikel 24.3 inte tas upp i kommentaren. I Unicefs ”Implementation handbook” från 2007 tas kommitténs tolkningar upp och frågan om att kvinnlig könsstympning är en skadlig sedvänja som aktivt ska bekämpas av konventionsstaterna (s. 371-374) är ställt utom allt tvivel. När det gäller omskärelse av små pojkar menar kommittén att staterna ska verka för att omskärelsen sker av personer som har utbildning för detta och att det är under hygieniska omständigheter (s. 374). För övrigt ska barnets bästa bedömas och beaktas i alla frågor som rör barn och barnets åsikter ska utredas, så långt det är möjligt, enligt artikel 12.

EU:s ministerkommitté har kommunicerat en rekommendation från 2013 rörande barnets rätt till fysisk integritet till relevanta organ inom Europarådet. Rådet slår fast att många stater har ett pågående arbete med särskilda interventioner för att minimera hälsorisker och säkerställa barnets välmående vid icke-medicinskt motiverade operationer. Kommittén understryker vikten av den här frågan, men nämner inget om ett förbud mot omskärelse på icke-medicinsk grund.

Rikshandboken för barnhälsovården är ett metod- och kunskapsstöd för medarbetare inom barnhälsovården. Den är framtagen av Sveriges regioner. Där sägs bland annat följande om omskärelse av pojkar:

”Pojkar under två månader får omskäras av personer som fått särskilt tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg, men legitimerad sjuksköterska måste då ombesörja smärtlindring och god hygien. Allmänna råd om anmälningsskyldighet av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada enligt Lex Maria gäller också omskärelse av pojkar. Ingreppet får inte utföras mot pojkens vilja. När det gäller små pojkar som inte kan uttrycka sin vilja får det göras om båda vårdnadshavarna fått information och lämnat medgivande. Om pojken bara har en vårdnadshavare räcker det med dennas medgivande. Omskärelse av medicinska skäl kan göras t ex vid upprepade balaniter hos pojkar med förhudsförträngning eller om pojkar som närmar sig puberteten har en förhudsförträngning och annan behandling inte har hjälpt. Omskärelse utan medicinska skäl får föräldrarna i de flesta fall betala för. Rutinerna för vart man vänder sig och hur mycket det kostar varierar mellan olika landsting. Även när omskärelse görs av vana läkare finns en viss komplikationsrisk, framför allt blödning eller infektion. Minst komplikationer är det första levnadsveckorna och efter 10-12-årsåldern. I dessa åldrar görs ingreppet oftast i lokalanestesi, i andra åldrar bör det göras i narkos. Lokalanestesi svider 20-30 sekunder och pojken har också ont och behöver smärtlindras i hemmet närmsta dygnet efter ingreppet.”

SKL:s styrelse beslutade år 2009 om en rekommendation rörande omskärelse av pojkar på icke medicinska grunder. SKL menade då att frågan om omskärelse på icke medicinska grunder rymmer ett antal etiska frågor vad gäller bl.a. barnets bästa och att förbundet har god kunskap om att det finns olika uppfattningar om omskärelse hos bl.a. forskare och andra experter. En av frågorna som bl.a. diskuterades i samband med den lag om omskärelse som trädde i kraft 2001 var om omskärelse är ett så skadligt ingrepp att det skulle motivera en inskränkning i religionsfriheten. I den svenska grundlagen är religionsfriheten garanterad liksom i flera internationella konventioner som Sverige har anslutit sig till. SKL konstaterade vidare att vad gäller omskärelse av pojkar på icke medicinska grunder kan det diskuteras om det föreligger faktiska möjligheter för barnet att göra sin uppfattning gällande och därmed om ingreppet egentligen är förenligt med barnets bästa. I barnkonventionen regleras att barnets inställning till omskärelse skall klargöras så långt det är möjligt och att det enskilda barnets vilja skall beaktas. Vidare står det uttryckligen i föräldrabalken att vårdnadshavaren har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. För de berörda pojkarna kan det vara av stor vikt för den religiösa och kulturella identiteten att de är omskurna.

Förbundet konstaterade att regeringens och riksdagens uppfattning är att sådana ingrepp är förenliga med Barnkonventionen och att ett förbud skulle medföra en otillåten begränsning av religionsfriheten. Man menade också att en central

utgångspunkt för att förhindra att dessa barn far illa är att ingreppet på pojkarna utförs med smärtlindring och under betryggande hygieniska förhållanden. Ingreppet får vidare endast utföras av legitimerad läkare eller av den som har särskilt tillstånd från Socialstyrelsen.

## Bedömning

Motionen anses besvarad.

Frågan rörande omskärelse av små pojkar är en svår och komplicerad fråga. När det gäller omskärelse av små pojkar menar FN:s kommitté för barnets rättigheter att staterna ska verka för att omskärelsen sker av personer som har utbildning för detta och att det är under hygieniska omständigheter. Detta kan tolkas som att omskärelse på icke medicinska grunder inte står i strid med barnkonventionen. Inga ställningstaganden har gjorts av SKL som föranleder en ändrad inställning i förhållande till den rekommendation som togs fram år 2009. Motionen anses därmed besvarad.

## Beredning

Ärendet har beretts av sjukvårdsdelegationen och styrelsen inför beslut i kongressen.

Region Stockholm

MOTION
2021-11-16

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

# Motion av Britt-Mari Canhasi (SD) m.fl. om att subvention av icke-medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra

Sverigedemokraterna lämnade 2019-12-10 (Dnr: RS2019-1181) in en motion om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra. Motionen avslogs i huvudsak med hänvisning till att SKR tolkar barnrättskommitténs rekommendationer som att omskärelse på icke-medicinsk grund inte står i strid med barnkonventionen. I avslaget hänvisas till den barnkonventionsutredningen som då pågick.

Inför att barnkonventionen skulle bli lag i Sverige tillsatte regeringen den 15 mars 2018 en utredning för att kartlägga och belysa hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med FN:s konvention om barnens rättigheter (barnkonventionen).

Den 12 november 2020 överlämnade barnkonventionsutredningen sitt betänkande till regeringen (SOU 2020:63). Barnrättskommittén kom i sin slutsats fram till att det kan finns anledning att se över lagstiftningen kring omskärelse av pojkar och anger skäl så som att det gått en tid sedan lagen trädde i kraft och att det kan finnas ny forskning.

I betänkandet under avsnittet *”Traditionella sedvänjor som är skadliga”* omfattar skyldigheten alla barn oavsett religion, vilket förtydligas och lyfts fram:
*”De exempel på traditionella sedvänjor som nämnts utgör inte en uttömmande lista över de sedvänjor som ska avskaffas; någon sådan begränsning finns inte, utan artikeln innefattar alla traditionella sedvänjor som är skadliga för barnet.*

Kommittén har pekat ut alla traditionella sedvänjor som skadliga om de upprätthålls av sociala normer som bevarar ojämlikhet på grund av kön, genus, eller ålder ska avskaffas. I utredningen framkommer vikten av att anta nya lagar för att bekämpa skadliga sedvänjor och vidta åtgärder som leder till att nya lagar efterlevs:
*”Enligt artikel 24.3 är en stat skyldig att vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa.”*

Region Stockholm

MOTION
2021-11-16

Sverigedemokraterna Region Stockholm

DN gjorde under sommaren en granskning av smärtsamma och omotiverade tungbandsklipp utan vetenskapligt stöd på bebisar vilket har ökat under senare år. Efter att ha tagit del av DN:s granskning säger Socialminister Lena Hallengren (S) i en skriftlig kommentar att *”alla åtgärder i hälso- och sjukvården ska bygga på att det finns ett medicinskt behov och ska utföras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet”* (Dagens Nyheter 2021-06-16).

Icke-medicinsk omskärelse på pojkar fyller inget medicinskt behov. Det finns inte heller någon vetenskaplig evidens för att förhudskirurgi på pojkar i regionens regi reducerar antalet osäkra omskärelser. Att argumentera för subvention av icke-medicinsk omskärelse med hänsyn till barnets bästa beskriver barnrättskommittén som ”skönmässiga tolkningar av barnets bästa.” Med stöd av vad som framkommer i barnrättskommitténs betänkande råder det ingen tvekan om att barnkonventionen trumfar religionsfriheten och att det är möjligt att göra inskränkningar i religionsfriheten för att skydda andra personers fri- och rättigheter.

Icke-medicinsk omskärelse på barn är att utföra kulturell kirurgi baserat på kön. En könsexkluderande traditionell sedvänja som skiljer män från kvinnor. Region Stockholm ska inte bidra till att upprätthålla skadliga sociala normer genom att subventionera icke-medicinsk omskärelse av barn.

Sverigedemokraterna föreslår Regionfullmäktige besluta:

1. att subventioneringen av icke-medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i egen regi eller av inhyrd aktör upphör.

Gabriel Kroon (SD)

Britt-Mari Canhasi (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD)

Christina Wallmark (SD)

Region Stockholm

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

MOTION
2021-11-16